

TH. VAN HOYTEMA †.

Niet geheel onverwachts kwam de tijding van Hoytema's overlijden; wie hem van nabij gekend hebben wisten dat zijn kwaal hem langzaam maar zeker sloopte, dat hij telkens en telkens minder werd, zich moeilijker kon bewegen, het werken hem haast onmogelijk werd; maar dat zijn taaien volharding hem steunde. En voelde hij zich even in staat tot teekenen, dan fleurde hij weer wat op, zóó, dat terwijl hij de laatste maanden in Voorburg werd verpleegd, hij nog de zwart-teekeningen voor zijn kalender kon maken.

Als een laatsten afscheidsgroet, zullen deze bladen onzen wand sieren en herinneringen wekken aan de vele kalenders die iedere maand opnieuw getuigden van Hoytema's fijnen en kostelijken humor. Want ondanks zijn ziekte bleef zijn zucht tot spotternij levendig, vermaakte hij zichzelf met de zotternijen die hij in de randen van zijn kalender teekende, waar apen elkaar aan de staarten trokken, flamingo's hun lange halzen strengelden, kraaien om een wormpje vochten, waar... als in tegenstelling met de meer serieuze bovenplaat hij met zijn dieren kon sollen naar hartelust.

Als wij nu bij zijn dood, Hoytema's ont-

zaglijk oeuvre eens nagaan, vanaf zijn eerste kleine steenteekeningetjes, zijn kerstmiskaartjes, zijn „oud- en nieuwjaar”, zijn dierenalbum, zijn doode kalkoen, zijn cactussen, zijn hanen en kippen, zijn prentenboeken, zijn kalenders, dan zien wij, welk een zeldzaam talent hij had, welken virtuoos op de steen hij was.

TH. VAN HOYTEMA †.

Geen der tijdgenooten wist zóó als hij het karakter der dieren weer te geven, het tragische melankolieke, van in elkaar gedoken aapjes, het bij-de-hande en kordate van kraakelende vogels, het zelfbewuste van pronkende pauwen. Hij had daarbij devlotheid en vaardigheid van een Japanner, die zijn sujetten zóó goed bekijkt, dat hij ze met enkele streken raak en juist uit 't hoofd kan neerschrijven. En daarnaast ook een zekerheid, door grondige studie, die hem de veeren van een kalkoen, van een witte reiger met een naald als 't ware in de

steen deed wegschaven. In een overzicht der steendruk uit dezen tijd zal men bezwaarlijk meer doorgevoerde, meer volmaakte litho's aantreffen dan de bladen uit zijn dierenalbum.

Een kostelijk artiest met fijnen geest en humor, met talent als weinigen is in Van Hoytema heengegaan; maar zijn werk zal hem wel nimmer doen vergeten.

R. W. P. Jr.